

KommunledningskontoretHandläggare:
Mikael MortensenFinansdepartementet
Dnr Fi2025/02010**Yttrande över promemorian Justerad beräkning av
administration i kostnadsutjämnningen för kommuner
(Fi2025/02010)**

Ljusdals kommun har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian *Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämnningen för kommuner* (Fi2025/02010) och lämnar följande yttrande.

Sammanfattande ställningstagande

Ljusdals kommun avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning.

Kommunen bedömer att den föreslagna modellen medför betydande och varaktiga negativa ekonomiska konsekvenser för mellanstora glesbygdskommuner. För Ljusdals kommun innebär förslaget en minskning av ersättningen för administration med cirka 14,2 miljoner kronor per år, enligt promemorians egna beräkningar. Förlusten är strukturell och kan inte hanteras genom interna effektiviseringar.

Skäl för ställningstagandet**1. Betydande negativ ekonomisk effekt**

Enligt promemorians tabell 7.1 minskar ersättningen för administration för Ljusdals kommun från cirka 1 136 kronor per invånare till cirka 364 kronor per invånare. Med kommunens folkmängd motsvarar detta en varaktig intäktsminskning om cirka 14,2 miljoner kronor per år i 2024 års nivå.

Förändringen är av sådan omfattning att den får direkt betydelse för kommunens budgetförutsättningar och långsiktiga planering. Effekten är strukturell och kan inte mötas genom effektiviseringar eller organisatoriska anpassningar utan att påverka verksamhetens kvalitet.

2. Bristande träffsäkerhet för mellanstora glesbygdskommuner

Den föreslagna modellen kombinerar en höjd folkmängdsgräns med en kraftig nedtrappning av ersättningen vid stigande invånarantal. Kommuner som, likt Ljusdals kommun, har stora geografiska avstånd, flera tätorter och

faktisk kommunal service i glest befolkade områden hamnar därmed i ett strukturellt mellanläge som inte kompenseras på ett rättvisande sätt.

Modellen innebär att mycket små kommuner gynnas, samtidigt som mellanstora glesbygdskommuner systematiskt missgynnas trots jämförbara eller högre administrativa behov.

3. Invånardistans som gleshetsmått

Användningen av invånardistans som centralt gleshetsmått medför att kommuner med stora obebodda arealer, såsom nationalparker och andra skyddade områden, gynnas trots att ingen kommunal service eller administration bedrivs där.

Detta leder till en överskattning av administrativa behov i vissa kommuner och en relativ underkompensation av kommuner där avstånden i huvudsak avser bebodda områden med faktisk kommunal verksamhet, såsom Ljusdals kommun.

4. Ikraftträdande

Ljusdals kommun bedömer att det föreslagna ikraftträdandet den 1 januari 2027 är olämpligt. Förslaget innebär stora och varaktiga ekonomiska omfördelningar mellan kommuner utan tillräckliga övergångsregler.

Kommunen anser att förändringar av denna omfattning bör föregås av en längre införandeperiod eller kompletteras med övergångsregler eller införandebidrag som dämpar effekterna över tid och säkerställer stabila och förutsägbara planeringsförutsättningar.

Avslutning

Ljusdals kommun anser sammantaget att förslaget behöver omarbetas för att bättre spegla faktiska administrativa merkostnader i mellanstora glesbygdskommuner och för att säkerställa stabila och förutsägbara villkor i det kommunalekonomiska utjämningsystemet.

Ljusdals kommun anser att utjämningskommitténs förslag är en helhet och ska hanteras så av regeringen. Att bryta ut en enskild faktor i kostnadsutjämnningen och förändra och införa bara den är ett orimligt hanterande av förslaget. Ljusdals kommun avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning. Kommunen anser att modellen behöver justeras för att bättre spegla faktiska administrativa merkostnader i mellanstora glesbygdskommuner samt kompletteras med övergångsregler som säkerställer stabila planeringsförutsättningar.

Ljusdals kommun föreslår att regeringen inte beslutar om sitt förslag till ny beräkningsmodell för administration och i stället genomför förslagen från utredningen "Nätt och jämnt".

Pernilla Färlin
Kommunstyrelsens ordförande

Mikael Björk
Kommundirektör